

บทความการวิจัย

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา

Opinions of People on Cultural Tourism Nakhon Ratchasima Province

วรรณภา คงสุข

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความคิดเห็น จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากวิธีโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า อาชีพเกษตรกร ระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

ผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ($\bar{x}=3.46, S.D.=1.06$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{x}=3.05, S.D.=.93$) ด้านสังคม ($\bar{x}=2.82, S.D.=1.09$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=2.81, S.D.=1.04$) และ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x}=2.78, S.D.=1.13$) ตามลำดับ

ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ คือ ควรจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานรัฐและผู้นำในชุมชน สนับสนุนให้ความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด และสืบทอด ฟื้นฟู อนุรักษ์วัฒนธรรม อย่างจริงจัง และรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม และ เศรษฐกิจของจังหวัด

ภูมิหลัง

วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำรงชีวิตในสังคมได้แสดงถึงความเจริญงอกงามตามยุคตามสมัยที่มีมานานนั้นแม้ว่าจะมีการวิวัฒนาการตัวเองในกลุ่มของสังคมนั้น แต่ก็ยังเป็นที่ยึดถือปฏิบัติกัน

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร นโยบายในการพัฒนาประเทศให้เท่าเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้วิถีการดำรงชีวิตของผู้นั้นในสังคมนั้นๆเปลี่ยนแปลงไป ในปัจจุบัน เทคโนโลยีการสื่อสาร การคมนาคมได้มีการพัฒนามากขึ้นจะเห็นได้จากที่สามารถจะติดต่อสื่อสาร กันได้ไม่ว่าจะอยู่ไกลกันเพียงใดก็ตาม รวมทั้งสื่อต่างๆที่ปัจจุบันนี้มีการเข้าถึงตัวได้ง่ายในการที่จะ ได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และที่ขาดมิได้ก็คือวัฒนธรรมของชาวตะวันตกที่ หลั่งไหลเข้ามาใน ประเทศ และเป็นที่ยอมรับมากในหมู่วัยรุ่นที่ซึมซับกับวัฒนธรรมเหล่านี้ได้ง่าย จน ทำให้เห็นถึงความ หลากหลายของวัฒนธรรมที่เข้ามาและพร้อมที่จะกลืนวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่ ดั้งเดิม ที่ยึดถือ ปฏิบัติสะสมสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงามอุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและความ เป็นอยู่ของชาวบ้านในชนบทและรูปแบบของกิจกรรม ในปัจจุ การท่องเที่ยวมีความสำคัญมากต่อ ระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมความเข้าใจดีระหว่างนานาชาติ การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายอย่าง และต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและ แยกกันไม่ได้ เช่น เมื่อเดินทางออกจากบ้าน ก็ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการคมนาคม ร้านอาหาร โรงแรม แหล่งบันเทิง หรือสถานที่อำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวหรือนัก เดินทาง เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวจะเป็น อุตสาหกรรมที่ ใหญ่โตและสำคัญต่อมนุษยชาติ ด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อม ประเทศไทยได้นำแนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากำหนดเป็นนโยบาย โดยได้มีการตระหนัก ถึงการดูแล ทำให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตได้อย่าง ยั่งยืนโดยการเปิดโอกาส ให้กับทางภาคเอกชน เช่นองค์การพัฒนาเอกชน ชุมชนและประชาชนได้เข้ามา มีบทบาทการมีส่วนร่วม ในเรื่องของการกระบวนกรด้านการพัฒนาต่างๆมากขึ้นโดยในปี พ.ศ. 2538 –2539 การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านของการ ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการ อนุรักษ์ทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี โบราณสถานโบราณวัตถุ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ รวมทั้งแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีใน

นโยบายและหลักปฏิบัติกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อวางแผน ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่าง เป็นรูปธรรมจากการที่ต้องการให้ เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรม ทำให้เกิดการมี ส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในกระบวนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างเป็น ระบบ เนื่องจากประชาชนนั่นเองที่เป็นเจ้าของท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากร สามารถที่จะเป็น

ศูนย์กลางเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ ได้ จากการนำเอานโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ได้ ก่อให้เกิดผลแตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น มีความสำคัญยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การพัฒนาการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ด้วยการวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาภายใต้แผนการพัฒนาดำเนินการตามหลักวิชาการ แต่การดำเนินการที่ผ่านมาไม่มีแนวทางต่างๆ และยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยสาเหตุหลายประการ สาเหตุที่กล่าวเป็นพิเศษในที่นี้ คือ ความสับสนในการพัฒนาระหว่างความต้องการทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์นิยม ที่ยังขาดการจัดการที่เป็นรูปแบบที่ดีในการดำเนินงาน ภายใต้ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์และกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable development) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาจะ ก่อให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ ภายในชุมชน ส่งผลให้ยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวชุมชน ให้คนทั่วไปได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมที่ดีงามและยังได้ผลตอบแทนกลับมาบำรุงท้องถิ่นเป็นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ สมบูรณ์ การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นไป อย่างมีคุณภาพ โดยเริ่มต้นจากระดับล่าง ที่เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมจากบุคคลทุกฝ่ายของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการศึกษาพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากผู้วิจัยต้องการเห็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา ที่มีศักยภาพในการพัฒนามากขึ้นและยั่งยืน จึงเลือกพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ทำการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการโดยใช้ค่าจากตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1960 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันนท์, 2546:198-202)

โดยประชากรจังหวัดนครราชสีมาที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 2,591,421 คน เป็นชาย จำนวน 1,280,982 คน เป็นหญิง จำนวน 1,310,439 คน จำนวน 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน (ที่มา: ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง 30 มิ.ย. 2555) ก็จะได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ในครั้งนี้เท่ากับ 400 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N = ขนาดของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

แทนค่า

$$n = \frac{2,591,421}{1 + 2,591,421(0.05^2)}$$

$$= \frac{2,591,421}{6,478.56}$$

$$n = 400$$

ดังนั้น จากสูตรผู้วิจัยจึงได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรในแต่ละหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ได้มีการแบ่งออกเป็น 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เมื่อได้ข้อมูลจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านจะมีจำนวนครัวเรือนแตกต่างกันไป

2. ในแต่ละหมู่บ้านได้นำจำนวนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้านมาทำการสุ่มตัวอย่าง แบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คือ การจับฉลากตามเลขที่บ้านของหมู่บ้านนั้นๆ ขั้นตอนนี้จะได้เป้าหมายของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการในการเก็บข้อมูล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการจำแนกเป็นอัตราส่วนของครัวเรือนที่พักอาศัยของประชากร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีภูมิลำเนาตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีอายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป

2 ผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา กำหนดให้จำนวนครัวเรือนเป็นตัวแทนประชากรตัวอย่าง คือ จำนวน 3,743 หมู่บ้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ตามแนวคิดของการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในอนาคต ดังนั้นในขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องของความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงของ ชุมชน ไปพร้อมๆกัน รวมถึงการศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาต่อชุมชนด้วย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล โดยมีการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญต่อการนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ที่มีข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการนำมากำหนดเป็นหัวข้อของ คำถามในแบบสอบถาม
2. สอบถามแนวคิดข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ในประเด็นคำถาม ต่างๆที่สำคัญต่อการสร้างแบบสอบถาม
3. สอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นจากคนในพื้นที่ทำการวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้นมา กำหนดเป็นประเด็นคำถามในแบบสอบถาม
4. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม ซึ่งจะอยู่ใน แบบสอบถาม
5. การหาค่าความเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน แล้ว นำแบบสอบถามนั้นมาทำการทดสอบ หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) (สุวิมล ติรกานันท์. 2546: 153) ได้เท่ากับ 0.98 จึงนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

เครื่องมือเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งส่วนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปด้านตัวบุคคลที่อาศัยในแต่ละหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) สังคม 3) ด้านสิ่งแวดล้อม 4) ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เป็นแบบมาตราประมาณค่า ตามเกณฑ์ของ (ชัชวาล เรื่องประพันธ์. 2541:345)

คะแนน	5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

สรุปผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลด้านเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เป็นเพศชาย 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ข้อมูลด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28 มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14 มีอายุต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และน้อยที่สุดมีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6

ข้อมูลด้านการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16 และ มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13

ข้อมูลด้านอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา มีอาชีพ ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23 มีอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และน้อยที่สุดมีอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11

ข้อมูลด้านระยะเวลาอาศัยในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ 6 - 10 ปี

จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ 2-5 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา

โดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.98, S.D.=1.05$) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ($\bar{x}=3.46, S.D.=1.06$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{x}=3.05, S.D.=.93$) ด้านสังคม ($\bar{x}=2.82, S.D.=1.09$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=2.81, S.D.=1.04$) และ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x}=2.78, S.D.=1.13$) ตามลำดับ และประกอบด้วยรายด้าน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.78, S.D.=1.13$) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาล ($\bar{x}=3.45, S.D.=1.20$) รองลงมาคือ เกิดการจ้างงานและอาชีพใหม่แก่ชุมชน ($\bar{x}=3.33, S.D.=1.12$) เกิดปัญหาค่าครองชีพและราคาสินค้าสูงขึ้น ($\bar{x}=3.23, S.D.=1.11$) จากการเกษตรมาเป็นการประกอบกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ($\bar{x}=3.16, S.D.=1.09$) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนจากการทำ ($\bar{x}=3.13, S.D.=1.16$) เกิดการกระตุ้นการผลิตของชุมชน ($\bar{x}=3.07, S.D.=1.08$) เกิดการแก่งแย่ง/ขัดผลประโยชน์ระหว่างประชาชนด้วยกันเองบน ($\bar{x}=3.04, S.D.=1.15$) และ เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน ($\bar{x}=2.94, S.D.=1.15$) ตามลำดับ

ด้านสังคม ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.82, S.D.=1.09$) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ค่านิยม/แฟชั่นสมัยใหม่ของวัยรุ่นเข้ามาสร้างปัญหาให้สังคม ($\bar{x}=3.50, S.D.=1.15$) รองลงมาคือ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ($\bar{x}=3.45, S.D.=1.13$) เกิดความเจริญแก่ชุมชน มีสิ่งสาธารณูปโภคที่ดี ยิ่งขึ้น ($\bar{x}=3.32, S.D.=1.23$) ช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นบน ($\bar{x}=3.31, S.D.=1.20$) เกิดการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนบน ($\bar{x}=3.23, S.D.=1.13$) และการเกิดปัญหาอาชญากรรม ($\bar{x}=3.10, S.D.=1.17$) สำหรับรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ เกิดการสร้างสามัคคีกัน ในชุมชน ($\bar{x}=3.55, S.D.=1.18$) และเกิดภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชน ในชุมชน ($\bar{x}=3.54, S.D.=1.17$) สำหรับค่าเฉลี่ย ที่อยู่ในระดับน้อย คือ เกิดปัญหาการเอาเปรียบ

หลอกลวงนักท่องเที่ยว ($\bar{x}=2.29$, S.D.= .82) รองลงมา คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ การเกษตรแต่เดิมมาเป็น อาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น ($\bar{x}=1.99$, S.D.= .68) ตามลำดับ

ด้านวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.05$, S.D.=.93) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ($\bar{x}=3.39$, S.D.=1.17) รองลงมาคือ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ของชุมชน ($\bar{x}=3.38$, S.D.=1.22) เกิดการร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์โบราณสถานและวัฒนธรรม ของชุมชน ($\bar{x}=3.32$, S.D.=1.15) เกิดความรัก ความหวงแหนและความภูมิใจของวัฒนธรรมของ คนในชุมชน ($\bar{x}=3.28$, S.D.=1.04) มีการช่วยกันสืบทอด พื้นฟูวัฒนธรรม ($\bar{x}=3.21$, S.D.=1.10) และเกิดการลดคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่มีมาแต่เดิม ($\bar{x}=2.88$, S.D.=1.24) สำหรับค่าเฉลี่ย ที่อยู่ในระดับน้อย คือ มีการใช้วัฒนธรรมของชุมชนบนเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ($\bar{x}=2.46$, S.D.= .66) รองลงมา คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวัฒนธรรมชุมชนอย่างรวดเร็ว ($\bar{x}=1.97$, S.D.= .72) และ เกิดการลดคุณค่างานศิลปหัตถกรรมของชุมชนที่มีมาแต่เดิม ($\bar{x}=3.55$, S.D.=1.21) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.81$, S.D.=1.04) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ เกิดปัญหาการทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนที่มีมาตั้งแต่อดีต ($\bar{x}=3.37$, S.D.=1.24) รองลงมาคือ เกิดการร่วมมือจากทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.30$, S.D.=1.27) เกิดความตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{x}=3.25$, S.D.=1.26) เกิดการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{x}=3.17$, S.D.=1.21) เกิดการค้นหาแนวทางในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{x}=2.80$, S.D.=1.32) และเกิดปัญหาคุณภาพน้ำเสียในชุมชน ($\bar{x}=2.51$, S.D.= .65) สำหรับค่าเฉลี่ย ที่อยู่ในระดับน้อย คือ เกิดการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในชุมชนชุมชน ($\bar{x}=2.38$, S.D.= .60) รองลงมา คือ เกิดปัญหาขยะมูลฝอย ($\bar{x}=2.36$, S.D.= .84) และเกิดปัญหามลภาวะทางเสียง ($\bar{x}=2.17$, S.D.= .90) ตามลำดับ

ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.46$, S.D.=1.06) เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ท่านร่วมกันทำบุญในเทศกาลอื่นๆอีกในรอบปี ($\bar{x}=3.47$, S.D.=1.18) รองลงมาคือ ท่านเข้าร่วมพิธีตัดบวบเตียวและตัดบวบรดอกไม้ในวันออกพรรษา ($\bar{x}=3.19$, S.D.= 1.11) และท่านร่วมกันทำบุญในเทศกาลวันสงกรานต์ ($\bar{x}=3.08$, S.D.=1.19) สำหรับค่าเฉลี่ย ที่อยู่ในระดับมาก คือ ท่านเข้าร่วมพิธี

ต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงานงานศพ แบบชาว ($\bar{x}=3.92$, S.D.= .64) รองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมทำบุญวันเข้าพรรษาตามวัดในชุมชน ($\bar{x}=3.62$, S.D.=116) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูรารัตน์ แก้วดวงงาม (2551) ศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบและการมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของชุมชนลาว ต.สระกำแพงใหญ่ อ.อุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ปัญหาที่อยู่อาศัยมีความแออัด ปัญหาด้านถนน วัฒนธรรม ไฟฟ้าขัดข้องบ่อย มีความเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาในระดับมาก ผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาล เกิดการจ้าง งานและอาชีพใหม่แก่ชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในระดับปานกลาง เกิดปัญหาค่าครองชีพและราคาสินค้าสูงขึ้น ผลกระทบด้านสังคมก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับ ประชาชนในชุมชน เกิดการลดคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่มีมาแต่ดั้งเดิม ผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดปัญหาการทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนที่มีมาตั้งแต่อดีต การมีส่วนร่วมของ ชุมชนด้านภาษามีการการพูดภาษาลาวกับคนในครอบครัวและคนรอบข้าง มีการเข้าร่วมพิธีต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงานงานศพ แบบชาวลาวมีการรับประทาน ข้าวเหนียวหรืออาหารลาว และมี การเข้าร่วมทำบุญวันเข้าพรรษาไปถวายตามวัดในชุมชนมีความเห็นในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ประจง (2546) ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐานอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน การยกมาตรฐานการครองชีพ และลดภาวะการว่างงาน ผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจได้แก่ ปัญหารายได้ไม่แน่นอน ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์และปัญหาการถือครองที่ดิน ผลกระทบทางสังคมด้านบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพ การสร้างสรรคความเจริญทางสังคม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม การสร้างความสามัคคีในชุมชน การป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของประชากร และการเสริมสร้างการศึกษา ผลกระทบทางสังคมด้านลบได้แก่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยม ความไม่เป็นธรรมในสังคม อาชญากรรมและความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านบวก ได้แก่ ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมและความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพและ

ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านลบ ได้แก่ ค่านิยมในการครองชีพ การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อการแต่งกาย และภาษา ผลกระทบทางด้านการเมืองด้านบวก ได้แก่ การจัดระเบียบสังคมของชุมชน ความเข้าใจในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ความสามัคคี ความสำคัญทางการศึกษาและการตื่นตัวทางการเมืองท้องถิ่น ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านบวก ได้แก่ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และ การพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชุมชน ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านลบ ได้แก่ การทำลายทางชีวภาพ และการทำลายภูมิทัศน์ของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อ ด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมืองและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้ คือ ผลกระทบของการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ประเพณี ภาษา ความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าไม้ และภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริย์ บุญญาบุหงศ์ (2539 : 15-16) ได้ให้ข้อเสนอทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบของการท่องเที่ยว แต่ก็ได้พยายามเน้นให้มีความสนใจในผลกระทบด้านลบให้มากขึ้น โดยได้เสนอผลกระทบด้านลบในทางเศรษฐกิจที่เป็นการโต้แย้งคำกล่าวที่ว่า “การท่องเที่ยวช่วยทำให้เกิดรายได้และมีการกระจายรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น” ทั้งนี้โดยได้แสดงให้เห็นว่าสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนยังไม่ค่อยเจริญนั้นสิ่งเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นเพราะการที่คนในท้องถิ่นขาดความรู้และ ประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องจ้างคนต่างถิ่นที่มีระดับ การพัฒนาสูงกว่าและมีความชำนาญสูงกว่ามาดำเนินงานแทน คนในท้องถิ่นเองจึงทำได้เพียงงาน เล็กๆที่มีได้ยกระดับความสามารถในการทำงานและสถานภาพของตนขึ้นมาได้เลย ทั้งการ เปลี่ยนแปลงไปสู่อาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ยังส่งผลต่อทัศนคติ พฤติกรรม และแบบแผนใน การดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมซึ่งมักก่อให้เกิดปัญหาตามมาส่วนผลกระทบทางสังคมนั้น เขาชี้ให้เห็น ว่าเมื่อมีการย้ายถิ่นเข้าไปมากขึ้น จะทำให้เกิดการแข่งขันทางอาชีพขึ้น มีความขัดแย้งด้าน วัฒนธรรมระหว่างคนในท้องถิ่นกับคนต่างถิ่น เกิดความวุ่นวายไม่สงบสุขในส่วนของวัฒนธรรม การท่องเที่ยวได้มีบทบาทช่วยให้ศิลปกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่สูญหายไปตามยุคสมัย แต่ก็ทำให้ ศิลปกรรมและวัฒนธรรมเหล่านี้เปลี่ยนไปสู่ “ศิลป์เพื่อการค้า” ทำให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมไว้เพื่อการท่องเที่ยวซึ่งภายหลังก็มักประสบปัญหาการสูญเสียเอกลักษณ์และคุณค่า ทางศิลปกรรม ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวได้เข้ามามีอิทธิพลมากเกินไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ด้านเศรษฐกิจ เป็นด้านที่ประชาชนมีความคิดเห็นน้อยที่สุดต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา เกิดจากการกระจายรายได้สู่ชุมชน ยังน้อยอยู่ที่ที่มีเอกลักษณ์ประจำถิ่น ทั้งทางด้านวิถีชีวิตและผลิตภัณฑ์ เช่น เพลงโคราช อาหารท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยพื้นเมือง ผ้าไหมหางกระรอก เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน เป็นต้นควรมีการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดการแก่งแย่ง/ขัดผลประโยชน์ระหว่างประชาชนด้วยกันเองบน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเจาะลึกในเรื่องการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวของชาวบ้าน โดยศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอาหาร ด้านอุปนิสัยของชาวบ้านที่มีต่อนักท่องเที่ยวหรือด้านของที่ระลึกที่ทำให้เกิดความสำเร็หรือปัญหาอุปสรรคที่ก่อให้เกิดความล้มเหลว
2. ควรมีการวิจัยถึงคุณภาพชีวิตของชาวบ้านหลังจากที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว
3. ควรศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4. ควรศึกษาบทบาทขององค์กรภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในจังหวัด ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
5. ควรศึกษาพฤติกรรมกรเข้ามาท่องเที่ยว/ความพึงพอใจในการเข้ามาท่องเที่ยว